

آموزش عالی از نگاه آمار

۱. ن روزها تحصیلات در مقطع کاردانی، با استقبال سابق همراه نیست و هم اکنون بسیاری از دانشگاه‌های کشور در مقطع کاردانی با صندلی‌های خالی روبه‌رو هستند.

وجود صندلی‌های خالی در مقطع کاردانی به این معناست که دیگر مثل گذشته، رقابت سختی برای ورود به مقطع کاردانی در دانشگاه‌های کشور وجود ندارد و این روزها هر دانش‌آموزی با داشتن مدرک پایه این تحصیلات دوره دبیرستان می‌تواند بدون آزمون در بسیاری از رشته‌های دانشگاهی در مقطع کاردانی قبول شود.

براساس آمارهای رسمی، هم اکنون چهارمکان و ۴۰۰ هزار دانشجوی کارشناسی، کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری در حال تحصیل هستند. از این تعداد، یک‌مکان و ۱۰۰ هزار دانشجوی کارشناسی معادل ۲۳ درصد، دو‌مکان و ۸۰۰ هزار دانشجوی کارشناسی معادل ۶۶ درصد، ۴۱۰ هزار دانشجوی کارشناسی ارشد معادل ۱۰ درصد و ۴۰ هزار دانشجوی دکتری تخصصی معادل ۰.۹ درصد کل دانشجویان، مشغول به تحصیل هستند. در این بین، علوم انسانی با تعداد یک‌مکان و ۹۷۰ هزار نفر دانشجوی معادل ۴۶ درصد بیشتر، دانشجویان را دارد، کمتر از سهم مربوط به رشته هنر یعنی ۵.۴ درصد است. دیگر رشته‌ها از جمله فنی‌مهندسی ۳۳.۴ درصد، علوم پایه ۷.۲۴ درصد، کشاورزی و دامپزشکی ۶.۳ درصد و علوم پزشکی دارای ۱.۳ درصد دانشجویان است.

همچنین مطابق اطلاعات منتشر شده از سوی وزارت علوم، هم اکنون ۲۵۰۰ مؤسسه آموزش عالی در کشور داریم که فعال هستند و به همراه دانشگاه آزاد اسلامی مشغول به فعالیت‌اند.

در این میان، سهم دانشگاه‌های دولتی وزارت علوم ۱۵ درصد، سهم دانشگاه پیام‌نور ۲۵ درصد، سهم دانشگاه آزاد اسلامی ۳۶ درصد، سهم دانشگاه جامع علمی-کاربردی ۱۰ درصد، سهم موسسات غیردولتی غیرانتفاعی ۹.۲ درصد و سهم دستگاه‌های اجرایی حدود ۷ درصد است. همچنین دانشگاه فنی و حرفه‌ای نیز ۳.۵ درصد از کل دانشجویان کشور را تحت پوشش خود دارد.

در بین استان‌های کشور نیز استان تهران با ۷۱۰ هزار دانشجوی معادل ۱۶.۶ درصد از تعداد کل دانشجویان، دارای بیشترین سهم است. استان اصفهان با ۳۱۰ هزار دانشجوی معادل ۷.۲۵ درصد در رده بعدی قرار دارد. استان خراسان رضوی دارای ۲۶۰ هزار دانشجوی معادل ۶.۱ درصد در گروه بعدی جای دارد. همچنین استان خراسان شمالی هم با تعداد ۴۲ هزار دانشجوی، به عنوان کم‌جمعیت‌ترین استان دانشجویی کشور شناخته می‌شود. افزون‌بر این، تعداد رشته‌های مقطع کاردانی ۹۶۰۰، در مقطع کارشناسی ۱۵ هزار و ۸۰۰ رشته محل، در کارشناسی ارشد ۷۳۵۰ و در دوره دکتری تخصصی بیش از ۲۳۰۰ رشته محل وجود دارد. همان‌طور که می‌بینیم تعداد رشته‌های مقطع کارشناسی، حدود یک‌ونیم برابر مقطع کاردانی است و همین موضوع نیز به وضوح نشان می‌دهد تا چه حد، نسبت به گسترش رشته‌های کاردانی، غفلت شده است.

جالب آن که در تعداد دانشجویان این رشته‌های مختلف نیز مدت و نظم خاصی وجود ندارد.

حسابداری با تعداد ۲۳۰ هزار دانشجوی بیشترین سهم را در میان رشته‌های محل‌ها به خود اختصاص داده است، حقوق با ۱۷۰ هزار دانشجوی، کامپیوتر (نرم‌افزار) حدود صد هزار دانشجوی دارد، مهندسی کامپیوتر (نرم‌افزار) نیز دارای ۸۰۰ هزار دانشجوی است.

در رشته مدیریت بازرگانی ۷۰ هزار دانشجوی، در رشته مدیریت دولتی ۶۳ هزار دانشجوی، در رشته مهندسی عمران حدود ۶۲ هزار دانشجوی و در رشته روان‌شناسی حدود ۶۰ هزار دانشجوی تحصیل می‌کنند. یعنی براساس گفته‌های مسئولان وزارت علوم، ۳۵ درصد از دانشجویان در ۱۱ درصد رشته‌ها مشغول به تحصیل هستند و ۶۵ درصدشان در کمتر از ۸۹ درصد رشته‌های محل‌ها مشغول به تحصیل هستند.

حالا اگر دوباره به این آمارها نگاهی اجمالی بیندازیم، متوجه می‌شویم که تعداد دانشجویان در این رشته‌ها بسیار بیشتر از نیاز بازار کار است و در حقیقت، بازار کار، پتانسیل لازم برای جذب این همه فارغ‌التحصیلان رشته‌های کسان را ندارد.

اتفاقا هم این تجمع دانشجویان در رشته‌های نام‌برده سبب شده است که تعداد فارغ‌التحصیلان در این رشته‌ها هم زیاد باشد؛ آن هم در حالی که بازار کار بشدت تشنه جذب تکنسین‌ها و نیروهای ماهر دانشگاهی است.

